

KAHROLSUN DOSTOYEVSKİ

ROMAN

ATIQ RAHIMI

ÇEVİRİ: EBRU ERBAŞ

3. BASKI

♥ can
çağdaş

ATIQ RAHIMI
KAHROLSUN
DOSTOYEVSKI

Can Çağdaş

Kahrolsun Dostoyevski, Atiq Rahimi
Fransızca aslından çeviren: Ebru Erbaş
Maudit soit Dostoievski

© 2011, P.O.L. éditeur

© 2012, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2012

3. basım: Ocak 2024, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Ayça Sezen

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd.
Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-4893-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ATIQ RAHIMI
KAHROLSUN
DOSTOYEVSKI

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Ebru Erbaş

♥can

Atiq Rahimi'nin Can Yayınları'ndaki diğ er kitabı:

Sabır Taşı, 2010

ATIQ RAHIMI, 1962'de Kâbil'de doğdu. Afganistan-Sovyetler Birliği Savaşı sürerken, 1984'te Fransa'ya sığındı. Fransa'da sürdürdüğü roman, fotoğraf ve belgesel çalışmalarıyla ülkesinde yaşananları dile getirmeye çalışan Rahimi, Sorbonne'da sinema üzerine doktora yaptı. Filme çektiği *Toprak ve Küller* adlı eseri, 2004'te Cannes Film Festivali'nde gösterildi. *Sabır Taşı* ise 2008 Goncourt Ödülü'ne layık görüldü.

REFİKA EBRU ERBAŞ, İstanbul'da doğdu. Notre Dame de Sion Fransız Lisesi 1991 ve Marmara Üniversitesi Fransızca Kamu Yönetimi, Tarabya 1996 mezunu. Liseden beri çeviri yapıyor.

Üstat Jean-Claude Carrière'e

“Âdem’in günahını işlemeyi ne çok isterdim.”

HAFIZ AZİZ, “Toprağın Poetikası”

“Ama yazı gibi varoluş da, sadece bir başkasından
çalınmış olan cümlelerin tekrarına dayanır.”

FRÉDÉRIC BOYER, “Aşk Teknikleri”

Resul tam baltayı yaşlı kadının başına indirmek üzere kaldırmıştı ki aklına *Suç ve Ceza*'nın hikâyesi düştü. Onu yıldırım gibi çarptı. Kolları boşaldı, bacakları titrediydi. Ve balta elinden kurtuluverdi. Kadının kafatasını yaradı ve oraya saplandı. Yaşlı kadın tek bir çığlık atmadan, kırmızılı-siyahlı halının üzerine yığıldı. Elma çiçeği desenli örtüsü, şişman ve pörsük bedeninin üzerine serilmeden önce havada dalgalandı. Kadın kasılarak sarsıldı. Bir nefes daha; belki iki. Fal taşı gibi açılmış gözleri, nefesini tutmuş, bir cesetten bile solgun halde odanın ortasında ayakta duran Resul'e dikildi. Resul titredi, *patu*'su¹ geniş omuzlarından kaydığı. Ürkmüş bakışları akan kana daldı; yaşlı kadının kafatasından süzülen kan, halının kırmızısına karıştı, giderek siyah çizgilerini örttü, bir deste parayı sıkıca tutan etli eline doğru yavaşça ilerledi. Para kanlanacak.

Davran Resul, davran!

Tam atalet.

Resul?

Neye takıldı? Neyi düşünüyor?

1. Afgan erkeklerinin taktığı, yazın serin, kışın sıcak tutan geleneksel şal. (Y.N.)

Suç ve Ceza'yı. Evet,onu; Raskolnikov'u, onun kaderini.

Peki bu suçu işlemeden önce, tasarlarken, onu hiç aklından geçirmemiş miydi?

Anlaşılan, hayır.

Belki de derinliklerine gömülmüş olan bu hikâye onu cinayete kıskırtmıştı.

Belki de... Belki de... Ne? Sahi, yaptığın işi düşünmenin sırası mı? Kadını öldürmüş olduğuna göre artık yapacağı şey parasını, mücevherlerini almak ve... Kaçmak.

Kaç!

Kimildamıyor. Ayakta dikiliyor. Ayakları üzerinde kurumuş; bir ağaç gibi. Evin döşemesine dikilmiş, ölü bir ağaç. Bakışları hâlâ, artık neredeyse kadının eline ulaşmış olan kanın sızışını izliyor. Parayı unutsun! Bu evi terk etsin, hemen, kadının kız kardeşi gelmeden!

Kadının kız kardeşi mi? Bu kadının kız kardeşi yok. Bir kızı var.

Neyse, ha kız kardeşi ha kızı, ne fark eder? Şu an eve kim girerse girsin Resul onu da öldürmek zorunda kalacak.

Kan kadının eline değmeden önce yön değiştirdi. Şimdi halının eprimiş bir kısmına doğru akarak orada bir gölcük oluşturuyor; altın zincirlerle, kolyelerle, bileziklerle, saatlerle dolu küçük ahşap kutunun az ötesinde...

Tüm bu ayrıntılarla ne işin var? Kutuyu ve parayı kap!

Eğildi. Eli kadından parayı kopartmak için uzanmakta tereddüt etti. Yumruğu şimdiden katılaştı, sanki hâlâ yaşıyormuş ve para destesini tüm gücüyle tutuyormuş gibi sıkılmıştı. Israr etti. Boşuna. Sarsılmış halde, bakışları kadının ruhsuz gözlerine takıldı. Onlarda yüzünün aksini gördü. Bu yuvasından fırlamış gözler ona, bir maktülün katiline dair sakladığı son imgenin gözbebeklerine kazındığını hatırlattı. Korku onu ele geçirdi. Geri çekildi.

Yaşlı kadının irislerindeki görüntüsü yavaşça gözkapaklarının ardında kayboldu.

“Alya Ana?” Evde bir kadın sesi çınladı. Hah, işte burada; gelmemesi gereken. Her şey berbat oldu Resul!

“Alya Ana?” Kim bu? Kızı. Hayır, bu genç bir ses değil. Ne fark eder? Bu odaya kimse girmemeli. “Alya Ana!” Ses yaklaşıyor, “Alya Ana?” Merdivenleri çıkıyor.

Resul, kaç!

Ok gibi fırladı, pencereye atıldı, açtı ve komşu evin çatısına zıplamasıyla *patu*'yu, parayı, mücevherleri, bal-tayı... Her şeyi de bırakmış oldu.

Çatının kenarına geldiğinde, dar sokağa atlamadan önce duraksadı. Ama Alya Ana'nın odasından yankılanan dehşet verici çığlık bacaklarını gerdi, evin çatısı, dağ... Atladı ve şiddetle yere düştü. Keskin bir acı bileğini delip geçti. Önemi yok. Ayağa kalkmalı. Sokak boş. Kaçmalı.

Koştı.

Nereye gideceğini bilmeden koştu.

Ve ancak bir çöp yığınının ortasında, leş kokusunun burun deliklerini yaktığı bir çıkmaz sokakta durdu. Ama o artık hiçbir şey hissetmiyordu. Ya da umurunda değildi. Orada bekledi. Ayakta, sırtı duvara dayalı. Sanki hâlâ kadının cırtlak sesi geliyordu. Halen o mu uluyor, yoksa çığlık zihninde mi yankılanıyordu, bilemiyordu. Nefesini tuttu. Sokaktaki ya da kafasındaki uluma kesiliverdi. Tekrar yola koyulmak için duvardan uzaklaştı. Bileğinin acısından kalakaldı. Suratı ekşidi. Yeniden duvara yaslandı, ayağını ovma için eğildi. Ancak içinde bir şeyler kabarmaya başlamıştı. Bulantıyla eğildi, sarımtırak bir sıvı kustu. Çıkmaz sokak, tüm pisliğiyle çevresinde dönüyordu. Başını ellerinin arasına aldı ve sırtı duvara dayalı halde, yere çömeldi.

Uzunca bir süre gözleri kapalı, sanki Alya Ana'nın evinden gelecek bir çığlığı, bir iniltiyi dinler gibi nefesini

tutarak hareketsiz kaldı. Hiç. Sadece şakaklarında atan nabzı.

Belki de kadın, cesedi bulunca bayılıverdi?
Olmasın, diye ümit etti.

Kimdi bu kadın, bu her şeyi mahveden iblis kılıklı?
Gerçekten o muydu yoksa... Dostoyevski mi?

Dostoyevski, evet, bu oydu! *Suç ve Ceza*'sıyla beni çarptı, felç etti. Bana kahramanı Raskolnikov'un kaderini izlemeyi yasakladı: İkinci bir kadını öldürmek – bu kez masum birini; bana suçumu hatırlatacak olan parayı ve mücevherleri almak... Kendi pişmanlıklarına yem olmak, bir suçluluk çukurunda kararmak ve sonunda zindanlara düşmek...

O zaman? Kaçmak daha iyi, zavallı bir enayi, aptal bir suçlu gibi. Kanlı eller ve boş ceplerle.

Ne saçmalık!

Kahrolsun bu Dostoyevski!

Elleri sinirle yüzünü avuçluyor, sonra da kıvrıcık saçlarının arasında kaybolarak terli ensesinde birleşiyor. Ve aniden, keskin bir düşünce onu delip geçiyor: Eğer o kadın Alya Ana'nın kızı değilse her şeyi yağmalayıp sessizce kaybolabilir. Ya ben? Ya benim annem, kız kardeşim Dünya, nişanlım Suphiye, ya onlar ne olacak? Ben bu cinayeti tam da onlar yüzünden işledim. Bu kadının cinayetten faydalanmaya hakkı yok. Oraya geri dönmemliyim. Bileğimin de Allah belasını versin!

Ayağa kalktı.

Tekrar yola koyuldu.

Suç mahalline geri dönmek. Ne büyük tuzak! Sen de herkes gibi, suç mahalline geri dönmenin hayati bir hata olduğunu çok iyi biliyorsun. Nice usta caninin kaybına sebep olmuş bir hata. Eskilerin sözünü duymadın mı: Para su gibidir; gitti mi geri gelmez. Her şey bitti. Ayrıca asla unutma, kötü adamın bir işte ancak tek bir şansı vardır; eğer onu kaçırsa her şey mahvolmuş demektir, batıracağı işi toparlamak için yapacağı her girişimin, kaçınılmaz olarak, kendisine zararı olacaktır.

Durdu, etrafı kolaçan etti. Her şey sessiz ve sakindi.

Bileğini ovduktan sonra tekrar yola koyuldu. Eskilerin lafına ikna olmamıştı. Hızlı ve kararlı adımlarla iki sokağın kesiştiği yere vardı. Yine durdu, kısa bir süre, kendisini suç mahalline götürecek olan yola sapmadan önce nefesini düzene sokmak için.

Kadının gerçekten de ihtiyarın cesedinin yanında bayılmış olduğunu ümit edelim.

İşte kurbanının sokağında. Eve hâkim olan sessizliğe şaşırarak adımlarını yavaşlattı. Duvarın gölgesine serilmiş olan köpek onu görünce hantalca dikildi ve zar zor hırladı. Resul donup kaldı. Tereddüt etti. Gönülsüzce de olsa, kendisini merakının ahmaklığına ikna edebilmek

için, bir süre zamanı akışına bıraktı. Geri dönmek üzereyken Alya Ana'nın evinin avlusundan gelen telaşlı adımların sesini duydu. Paniğe kapılmış halde duvara yapıştı. Bir kadın, gök mavisi bir çarşafın gölgesinde evden çıktı ve ardından kapıyı kapatmadan, hızla mekândan uzaklaştı. Bu o mu? Şüphesiz. Parayı ve mücevherleri cebe indirmiş, şimdi de kaçıyor.

Yo, hayır. Nereye böyle münafık? Senin o paraya, o mücevherlere dokunmaya hakkın yok. Onlar Resul'ün. Ağır ol!

Kadın adımlarını sıklaştırdı, dar bir sokakta kayboldu. Resul, burkulan bileğinin acısına rağmen onu izlemeye koyuldu. Kadını bir sundurmanın loşluğunda yakaladı. Ayak sesleri ve sokaktan aşağı inen ergenlerin onlara eşlik eden bağırışları hamlesini durdurdu. Kendisini gizlemek için duvara yapıştı. Kadınsa, acelesine rağmen onlara yol verdi. Peçesinin ardındaki bakışları, ağrıyan bileğini tekrar ovmak için bu andan yararlanan Resul'ünkilerle buluştu. Kadın öncekinden daha telaşlı ve sıkıntılı halde, ergenlerin arkasından yürümeye devam etti.

Resul topallayarak ve nefes nefese tekrar takibe koyuldu. Bir köşe başında, kadın daha büyük ve daha kalabalık bir başka sokağa daldı. Resul köşeye geldiğinde, pıtı pıtı gezinen gök mavisi çarşafı onlarca kadının karşısında şaşkınlıktan donakaldı. Hangisini takip etmeliydi?

Ümidi kırılmış halde ilerledi, bu peçeli yüzler denizine daldı. Ufacık bir ipucunun izini arıyordu; bir çarşafın kenarında kan lekesi, kolun altına sıkıştırılmış bir kutu, şüpheli bir telaş... Hiçbir şey ayırt edemedi. Baş dönüyordu, yığılmamak için kendini tuttu. Yine midesi bulanıyordu. Ter içinde, bir duvarın gölgesine çekildi, yine sarımtırak safrayı çıkarmak için iki büklüm oldu.

Sersemlemiş gözlerinin önünden ayaklar geçip gidiyordu. Tükenmişti, sesler giderek silikleşti. Her şey ses-

sizliğe gömüldü; gelip geçen insanlar, onların konuşmaları, seyyar satıcıların uğultusu, korna sesleri, trafik...

Kadın yok oldu. Yüzü olmayan diğerlerinin arasında kayboldu.

Ama nasıl olmuş da kaçabilmiş ve Alya Ana'yı –şüphesiz bir yakınıydı– o durumda bırakabilmişti? Çılgılık attı, hepsi bu. Yardım bile çağırmadı. Nasıl bir ustalıkla eylemini hesaplayabilmiş, karara varabilmiş ve her şeyi çalabilmişti. Hem de bunu hiçbir suç işlemeyen yapmıştı. Kancık!

Hiçbir suç işlemeyen, eyvallah, ama ihanet etti. Yakınlarına ihanet etti. İhanet suçtan beterdir.

Bir kuram inşa etmek için kötü zaman, Resul. Bak, biri sana para veriyor, elli afgani.

Bu adam beni ne zannediyor?

Bir dilenci. Sefil halde kaldırıma çökmüşsün, bu pis ve hırpani kılığın, kötü kesilmiş sakalın, çökmüş gözlerin ve keçeleşmiş saçlarınla bir katilden çok bir dilenciye benziyorsun. Ama paranın üzerine atlamayan bir dilenci.

Adam kuşkucu bir tavırla banknotu Resul'ün ürkekçe bakan gözlerinin önünde sallayarak ısrar etti. Yapacak bir şey yoktu. Parayı kemikli elinin içine sıkıştırdı ve gitti. Resul gözlerini paraya doğru çevirdi.

İşte cürmünün bedeli!

Soluk dudakları acı bir gülümsemeyle titredi. Avucunu kapattı, kalkmaya hazırlandı ama bir anda dehşet verici bir gürültü yankılandı ve onu olduğu yere çiviledi.

Bir roket patlamıştı.

Yer sarsıldı.

Kimileri kendini yere attı. Diğerleri koştu ve bağırdı.

İkinci bir roket, daha yakına, daha korkunç. Resul de kendini yere attı. Çevresindeki her şey karmaşanın, gürültünün içinde yalpalıyordu. Devasa bir kordan yük-

selen siyah duman Asamayi Dağı'nın eteğinde, Kâbil'in kalbindeki tüm mahalleyi kaplıyordu.

Birkaç dakika sonra, boğucu sessizliğin içinden kafalar, toza bulanmış mantarlar gibi tek tek doğrulmaya başladı. Bağırışlar taşı:

“Benzinciyi vurdular!”

“Hayır, Eğitim Bakanlığı'nı!”

“Hayır, benzinciyi...”

Resul'ün az ötesinde, sağında yaşlı bir adam, yüzükoyun uzanmış, ümitsiz gözlerle yerde bir şeyler ararken sakalının arasından homurdanıyordu: “Sizi benzin pompanızla sikeyim, bakanlığınızla sikeyim... Dişlerim nerede? Allahım, Bu Yecüc ile Mecüc ordusunu nereden başımıza musallat ettin? Dişlerim...” Karnının altındaki toprağı kazarken, “İhtiyar numara mı yapıyor acaba?” diye sorar gibi ona dik dik bakan Resul'ü sorguladı, “Damağımı görmedin mi? Ağzımdan düştü. Kaybettim...”

Karşısında yatan bir sakallı sırtarak, “Yürü be baba, açlık ve savaş zamanında bir takma diş gerçekten ne işe yarar ki?” diye sordu.

Bu yaklaşıma sinirlenen ihtiyar, keskin ve gururlu bir sesle, “Neden yaramasın?” diye karşılık verdi.

Sakallı ayağa kalkıp tozlarını silkelerken, “Moruğa bak!” dedi. Söylenmekte olan ihtiyarın kuşkulu bakışları eşliğinde, elleri ceplerinde, uzaklaştı: “*Koss-mâdar*¹, bu orospu çocuğu damağımı çaldı... Kesin o çaldı.” Resul'e döndü: “Üzerine beş altın diş taktırmıştım. Beş diş!” Sakallıya doğru kısa bir bakış attıktan sonra pişmanlık dolu bir sesle devam etti: “Hanım, evin masrafları için satmaya zorluyordu. Damağımı kaç kez rehine verdim. Oğlum dışarıdan biraz para gönderdiğinde geri alıyordum.

1. Ananın amı. (Y.N.)

Daha bu öğlen tefeciden çıkarmıştım. Ne belalı gün-müş!" Ayağa kalktı, kalabalığa karıştı, adamın peşine düştü belki de.

Resul sakallının alaycılığını takdir etmişti; sizizmden ziyade, tüm çirkinliğiyle pintiliğin bir işareti olan altın diş protezlerinden nefret ettiği için. Alya Ana'nın ağzında da iki tane vardı. Zamanı olsaydı sökmeyi isterdi!

Zaman... Zamanı olmuştu ama becerememişti; yok-sa burada, avucunda şu elli afganiyle, böylesi acınası bir halde olmazdı.

Yeniden hareketlenen, her yöne koşturan, bir yan-dan da dumandan ve tozdan boğulmamak için ağızlarını burunlarını örterken iyi kötü kendilerine gelmeye çalış-şan insanların arasında ayağa kalktı. Çoğu yangına doğru ilerliyordu. Alevler ve duman gitgide yükseldi. Resul de yaklaştı. Üst üste yığılmış cesetler gerilemesine sebep oldu ama dumanın içinden çıkan bir adamın sesi onu yardıma çağırdı. Adam, yaralı bir genç kızı sırtında taşı-maya çalışıyordu. "Tek başımayım. Bu zavallı hâlâ yaşı-yor." Resul yardımına koştu, kızı kollarına aldı ve uzak-laştırdı, sonra da onu adama teslim etti. "Buradan uzak-laşmalıyız! Depo patlayacak!" diye bağırdı adam, alevle-ri söndürmeye çalışanları paniğe sürükleyerek.

Resul yeniden Asamayı Dağı yoluna saptı. Yorgun bakışları, tepenin eteklerini yılankavi çizgilerle öreerek gerçek bir labirent oluşturan dar ve karanlık sokaklarda, Kâbil şehrini coğrafi, siyasi, ahlaki olarak, tüm düşlerin-de ve kâbuslarında bölen dağın tepesine kadar kat kat yükselen ve tümü topraktan, birbirlerine geçirilmiş bin-lerce evin enginliğinde kayboldu. Dağ sanki patlamak üzere olan bir göbek gibiydi.

Alya Ana'nın evinin çatısı oradan seçiliyordu. Yeşil cepheli, beyaz pencereyi büyük bir ev.

Artık kadın gitmiş olduğuna göre oraya dönebilirdi; sadece bir göz atmak için.

Sokağın dik yokuşunu büyük bir acıyla tırmandı, ta ki bir başka sokağın kıvrımından üç silahlı ve öfkeli adamın belirmesi üzerine, kendini en yakın cebe atana dek. Resul yüzünü saklamak için başını eğdi ve sadece bağırışlarını duyabildi: “Sikilmişler, şimdi de benzin istasyonumuzu vuruyorlar..”

“İki roket! Biz de onların istasyonunu yerle bir etmek için sekiz tane göndereceğiz. Mahallelerini enkaza çevireceğiz, kana bulayacağız!”

Gözden kayboldular.

Resul yoluna devam etti. Kurbanının sokağına varmadan önce bir ara verdi. Bacakları titriyordu. Derin bir nefes aldı. Çürük kokusu, benzin ve baruta karışıyordu. Hava daha da ağır, solunamaz haldeydi. Ve bir koku daha vardı, et kokusu, yanmış et kokusu. Korkunç. Resul burnunu kapattı. Bir adım daha attı. Alya Ana'nın, şimdi Resul'ün zihninde bozulmuş olarak canlandığı cesedinin görüntüsüyle duraksayan ikinci adımını kararsızdı. Kendi elleriyle; bu titrek, bu kıpır kıpır, bu terli ellerle öldürdüğü cesedi yeniden görebilmesi imkânsızdı. Her şeyi terk etmeli, her şeyi.

Topukları üzerinde geri döndü ama neredeyse hastalıklı, marazi bir merak onu tekrar durdurdu. Orada polislin, cenaze yakınlarının, komşuların, gözyaşlarının, feryatların olması gerekirdi...

Ne göreceğinden emin olarak yoluna devam etti. İlerledi. Hâlâ bir şey yok. İhtiyatla sokağın dumanlı sessizliğine daldı, evin önüne kadar geldi. Yaşayan bir ruh yoktu. Artık havlamak için ayağa bile kalkmayan şu miskin köpekten başka.

Resul sersemlemiş halde evin kapısını buldu. Kapa-

lı. İtti. Açılmadı. Demek ki biri içeriden kapatmış. Ama o zaman bu sessizlik, bu cansızlık nedir?

Her şey çok pis kokuyor.

Evine dön!

Dostoyevski, evet, bu oydu! Suç ve Ceza'sıyla beni çarptı, felç etti. Bana kahramanı Raskolnikov'un kaderini izlemeyi yasakladı: İkinci bir kadını öldürmek, bu kez masum birini; bana suçumu hatırlatacak olan parayı ve mücevherleri almak... Kendi pişmanlıklarımı yem olmak, bir suçluluk çukurunda kararmak ve sonunda zindanlara düşmek...

O zaman? Kaçmak daha iyi, zavallı bir enayi, aptal bir suçlu gibi. Kanlı eller ve boş ceplerle.

Ne saçmalık!

Kahrolsun bu Dostoyevski!

Kahrolsun Dostoyevski, daha önce Sabır Taşı kitabıyla büyük ilgi gören Rahimi'nin, ölümün kol gezdiği vatani Afganistan'ı, suçu, vicdan azabını ve cezayı sorguladığı bir tür Afgan Suç ve Ceza'sı. Roman, aklın terk ettiği, Tanrı'nın çok fazla hissedilen varlığının bir süre sonra tanrısızlığa dönüştüğü çağdaş Afganistan'ı iyilik ve kötülük kavramları üzerinden sorgulayan ve Rus edebiyatından izler taşıyan bir yapıt.

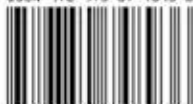
#afganistanedebiyati #suç #vicdan #ceza #dostoyevski #suçveceza #raskolnikov #kaçış

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-9493-6

9 789750 748936